

služby. Z toho je patrné, že nárok poštovní správy, pro který se žádá záznam zástavního práva na polovici nemovitosti stěžovatelky, jest nárokem soukromoprávním — náhradou škody ve smyslu § 1295 obč. zák. Nerozhoduje tedy o něm úřad správní, nýbrž řádný soud a neplatí tu dvorský dekret ze dne 24. října 1806 čís. 789 Sb. z. s., který se vztahuje pouze na pohledávky, jež se nehodí k soudnímu řízení, nýbrž o kterých náleží rozhodovati politickým úřadům.

N e j v y š š í s o u d odmítl dovolací rekurs.

D ů v o d y:

- Podle čl. XXVII uvoz. zák. k ex. ř. platí všude tam, kde bylo dle zákonů a nařízení platných před zavedením exekučního řádu, které exekucním řádem nebyly zrušeny, přípustné povolití exekuci k zajištění, jak co do zajišťovacích jednání, jež dlužno vykonati, tak co do řízení předpisy exekučního řádu o exekučních úkonech k zajištění peněžitých pohledávek (§§ 370 a 377 ex. ř.) a o prozatímních opatřeních (§§ 378—402 ex. ř.). Podle toho, i když dle článku XIII čís. 5 uvoz. zák. k ex. ř. zůstaly netknuty předpisy knihovního zákona o zajištění práv a nároků dle § 38 písm. c) knih. zák. a také dle čl. III uvoz. zák. k ex. ř. v platnosti zůstaly mimo jiné i do té doby platící předpisy o zajištění pohledávek státního pokladu, o nichž rozhodovati přísluší správním úřadům (o takovou pohledávku podle žádosti v souzeném případě jde) —, platí i v příčině povolení a provedení exekuce neb zajišťovacího řízení předpisy exekučního řádu a tedy i o lhůtách k opravným prostředkům předpis § 402 ex. ř. a nikoli předpis § 127 knih. zák. Dle § 88, odst. 2 čís. 2 ex. ř. jest lhůta k podání rekursu proti nucenému zřízení práva zástavního vkladem čtrnáctidenní, nikoli jednoho měsíce (srov. rozh. čís. 2832 Sb. n. s.). Co platí pro vklad práva zástavního, platí též pro jeho záznam. Poněvadž usnesení povolující záznam práva zástavního bylo doručeno rekurentovi 15. srpna 1936 a šlo o věc feriální, bylo podati rekurs nejdéle do 29. srpna 1936 na poštu, a poněvadž se tak stalo až 14. září 1936, jest dovolací rekurs opožděn. Na právní povaze se nic nemění, že věc byla zapsána do deníku pozemkové knihy.

Čís. 15660.

Neplatnost smluvního ujednání směřujícího k obejití zákonného zákazu stanoveného v § 36, odst. 2 čís. 1 zák. o obch. pom. čís. 20/10 ř. z., i když konkurenční doložka vyhovuje formálně předpisu.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1936, R I 1392/36.)

Žalovaná firma zaslala žalobci dopisem ze dne 1. října 1927 osnovu pracovní smlouvy, která jím byla přijata dopisem ze dne 5. října 1927. Pracovní smlouva obsahuje doložku o nesoutěžení platící po dobu jednoho roku po ukončení pracovního poměru a ustanovení, že se smlouva sjednává na dobu čtyř let a že se prodlužuje vždy na další rok, jestliže žádná ze smluvních stran ji nevypoví v době 2½ roku před jejím uplynutím. V § 8 smlouvy se poskytuje zaměstnavatelce (žalované) oprávnění, byla-li smlouva kteroukoli stranou vypověděna, zaměstnance

zprostiti pro dobu posledních dvou let služebních povinností, t. j. jeho povinnosti k vykonávání prací podle smlouvy mu náležejících a povinnosti dostaviti se do úřadovny a do továrních místností a dodržeti pracovní hodiny. Použije-li žalovaná tohoto práva, sníží se podle druhého odstavce § 8 smlouvy poslední plat žalobcův, který je pak povinen vykliditi smluvně mu náležející služební byt, nemá nárok na otop a osvětlování bytu a na roční remuneraci. Naproti tomu je žalobce ode dne tohoto zproštění oprávněn, šetře soutěžního zákazu, přijati jinaké zaměstnání, a učinil-li tak, má se do jeho snížených po dobu posledních dvou let pobíraných příjmů započísti částka ze žalobcovy výdělečné činnosti, pokud převyšuje třetinu těchto příjmů. V dopise ze dne 1. října 1927, jímž žalobci byla zaslána osnova této smlouvy, bylo upozorněno na rozdíly mezi dřívější smlouvou a osnovou novou a zdůrazněno, že těchto změn bylo třeba, aby doložka o nesoutěžení byla přizpůsobena zákonným předpisům v Československé republice platným, že však to nemá významu ve věci samé. Šlo v podstatě o to, že v původní osnově byla doložka o nesoutěžení stanovena na dobu tří let po ukončení pracovního poměru a za to smlouva omezena na dva roky s tím, že se prodlužuje o další rok, nebyla-li vypověděna žádnou ze smluvních stran šest měsíců před jejím vypršením. Smlouva ze dne 1. října 1927 byla dopisem žalované ze dne 15. března 1934 a odpovědí žalobce ze dne 3. dubna 1934 změněna jen potud, že je smlouva uzavřena na neurčitou dobu a může býti vypověděna každou stranou na dobu 2½ roku. Dopisem ze dne 4. června 1935 dala žalovaná žalobci výpověď s tím, že služební poměr se skončí dne 31. prosince 1937. Zároveň se žalovaná dovolala ustanovení § 8 smlouvy a zprostita žalobce pro poslední dva roky služby. Dopisem ze dne 28. června 1935 vzal žalobce na vědomí, že služební poměr podle smlouvy se skončí dne 31. prosince 1937. Žalobce byl zároveň upozorněn žalovanou na to, že ke dva a půlroční výpovědní lhůtě jest připojen další rok zápočtu konkurence. Žalovaná však mu nenabídla ve smyslu § 37 zák. o obch. pom. poslední mu přináležející odměnu a pozbyla proto, poněvadž také mu nebyl podle §§ 7, 8 smlouvy nabídnut celý plat a za třetí rok zápočtu konkurence vůbec žádný, práva dovolávati se zákazu konkurence, který jest obsažen skrytě ve smlouvě, a jest proto žalobce pokládati za zproštěného doložky konkurenční dnem skončení dovolené, t. j. 1. ledna 1936. Žalobce se proto domáhá výroku, že jeho služební poměr se žalovanou není překážkou, aby přijal ode dne 1. ledna 1936 jiné služby, založil podnik a přímo nebo nepřímo se ho zúčastnil. N i ž š í s o u d y uznaly částečně podle žaloby, t. j. na bezúčinnost konkurenční doložky od 1. ledna 1938.

N e j v y š š í s o u d uznal zcela podle žaloby, t. j. na bezúčinnost konkurenční doložky od 1. ledna 1936.

D ů v o d y:

V době, kdy byla ujednána pracovní smlouva ze dne 1. října 1927 i dodatek ze dne 15. března 1934, byl ještě v platnosti zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910 č. 20 ř. z., podle něhož byla sou-

těžní doložka neplatná (§ 36, odst. 2 č. 1), převyšovala-li kromě ostatních podmínek dobu jednoho roku po zrušení pracovního poměru, a bylo lze vypovědět pracovní poměr na šest neděl ke konci kalendářního čtvrtletí (§ 20, odst. 1 cit. zákona). Pracovní smlouva, o kterouž jde, je na venek v souladě s těmito ustanoveními zákona, neboť platnost soutěžní doložky byla v ní podle doslovu smlouvy omezena na přípustnou dobu jednoho roku a výpovědní lhůta v § 20 zákona č. 20/10 ř. z. je stanovena pouze minimální lhůtou, která může býti prodloužena shodnou vůlí stran. Třebas byl na venek učiněn projev vůle odpovídající zákonným předpisům, nelze tu pochybovati o tom, že sloužil jen k zastření jiného, zákonem nedovoleného výsledku, a to k prodloužení soutěžní doložky přes přípustnou dobu jednoho roku na tři léta po zrušení pracovního poměru šestiměsíční výpovědi. Tomu nasvědčuje jednak vznik smlouvy, jednak její obsah, najmě v hospodářském životě neobyčejná a s hospodářského hlediska neodůvodněná délka výpovědní lhůty a zvláštní úprava žalobcova poměru k žalované firmě v době výpovědní lhůty. Jeť účelem výpovědi zrušiti pracovní poměr, ujednaný bez určení času po případě prodloužený na určitý čas (§ 19, odst. 3 zák. č. 20/10 ř. z.), a pracovní poměr zaniká teprve uplynutím výpovědní lhůty, kdežto v době výpovědní jsou práva a závazky stran zásadně nedotčeny. Zejména náleží zaměstnanci ujednaný plat a jest povinen konati práce. V souzené věci bylo však smlouvou ustanoveno, že po uplynutí prvních šesti měsíců výpovědní lhůty může zaměstnavatelka žalobce zprostiti jeho povinnosti, takže poté již není povinen, avšak ani oprávněn konati služby a práce, k nimž byl zjednán, že však po dobu zbývajících výpovědní lhůty (dvou let), může žalobce volně disponovati se svou pracovní silou, zvláště se zaměstnávat u jiných zaměstnavatelů, jsa v tomto údobí jen vázán omezením podle doložky o nesoutěžení, že se však hmotný výsledek takové výdělečné činnosti započítává značnou měrou do jeho platu, jenž po dobu výpovědní lhůty se snižuje o služební byt, otop a osvětlení i o roční remuneraci. Podle § 1151 obč. z. jest služební smlouva konsensuální smlouvou, kterou se někdo druhému zavazuje konati služby nějaký čas. Jde tu o poměr závaznosti vzniklý tím, že zaměstnanec dává zaměstnavateli k dispozici svou pracovní sílu, a hlavním znakem pracovního poměru je tedy osobní povinnost konati práci a osobní nárok tomu odpovídající. Úpravě žalobcova poměru k firmě v posledních dvou letech výpovědní lhůty podle smlouvy ze dne 1. října 1927 se však nedostává toho kriteria, neboť firma nemusela ho zaměstnávat, žalobce pozbyl nároku na práci a do jisté míry též firma nároku na jeho pracovní sílu, a bylo žalobci dovoleno pracovati podle libovůle, zvláště též pro jiné zaměstnavatele. To, co zůstalo, bylo tedy pouhou vnější formou bez vlastního obsahu pracovní smlouvy a poměr takto upravený byl stejný, jakoby žalobce již nebyl v pracovním poměru vůči firmě, ale přece byl odměňován, a to jen proto, že mu příslušelo odškodnění pro ujednanou doložku o nesoutěžení. Tento stav omezenosti co do žalobcovy činnosti ve výrobním a obchodním odvětví žalované firmy měl trvati celkem tři léta; tedy přes zákonem dovolenou dobu karenční jednoho roku. Že to bylo pravým úmyslem žalované firmy, tomu nasvědčuje i její dopis ze dne 1. října 1927, že na-

vržené změny druhé osnovy smlouvy proti osnově první mají za účel »přízpůsobiti« ujednání o karenční době zákonným předpisům, že však na obsahu navržené smlouvy se v podstatě nic nemění, ježto, třeba bylo trvání smlouvy zvýšeno se 2 na 4 roky, výpovědní lhůta původně šestiměsíční byla stanovena na 2½ roku (was letzten Endes auf dasselbe herauskommt). Podle toho, co dosud doličeno, jest opodstatněn závěr, že zvolené formy smlouvy bylo se strany žalované použito jen k zakrytí obcházení předpisů o delším trvání soutěžního zá- kazu, t. j. trvání zá- kazu přes jeden rok (§ 36, odst. 2 č. 1 zák. čís. 20/10 ř. z.). Takové ujednání jest však neplatné podle § 879 obč. zák., neboť se přiči dobrým mravům, směřujíc k obcházení zákonného zá- kazu a k maření zákonem sledovaného sociálního účelu, jakým je ochrana vý- dělečné činnosti lidské, kterou má na mysli právě zá- kaz podle § 36, odst. 2 čís. 1 zákona o obchodních pomocnících. Z obsahu smlouvy ze dne 1. října 1927 je patrné, že tvoří celek, a nelze proto žádný článek této smlouvy oddělit od druhého. Zejména nelze ani doložku o nesou- těžení omezit na přípustnou dobu jednoho roku po rozvázání služeb- ního poměru normální (zákonitou) výpovědí, hledí-li se k tomu, že celé ujednání — jak o výpovědní lhůtě 2½ roků, tak o zvláštní úpravě slu- žebního poměru za trvání této výpovědní doby a o soutěžní doložce sle- dovalo též účel, t. j. obcházení zákonný předpis o trvání soutěžního zá- kazu. Kdyby byla karenční lhůta jednoho roku zachována v platnosti, neměl by žalobce podle doslovu smlouvy ze dne 1. října 1927 ani nárok na odškodnění za nesoutěžení, kterýžto nárok měl mu však podle vůle stran příslušet, jak to vychází z první osnovy smlouvy a z dopisu ze dne 1. října 1927. Ježto žalovaná firma vypověděla pracovní poměr ža- lobcův dne 4. června 1935 do 31. prosince 1937, zprostitvši zároveň ža- lobce podle § 8 smlouvy pro poslední dva roky služby, mohl by se ža- lobce domáhati výroků, že již po ukončení služebního poměru zákonitou výpovědí (šestiměsíční ke konci kvartálu), t. j. od 1. října 1935 nebyl vázán doložkou o nesoutěžení, a tím spíše bylo jeho žalobní žádosti vy- hověti, domáhá-li se tohoto výroku teprve ode dne 1. ledna 1936. Jest jen ještě podotknouti, že nemá významu, že žalobce dopisem ze dne 28. června 1935 vzal na vědomí, že se jeho služební poměr končí dne 31. prosince 1937, ježto uznání předpokládá platný závazek, a uznání zakázaného a proto od počátku nicotného závazku nemá právního účinku (Sb. n. s. čís. 5642, 10370).

Čís. 15661.

Nekalá soutěž.

Společenstvo obuvníků může býti žalováno podle zákona o nekalé soutěži pro projev učiněný v hospodářském styku za účelem soutěžním.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1936, Rv I 1815/36.)

Nižší soudy vyhověly žalobě, již se žalující firma domáhala proti žalovanému společenstvu obuvníků výroku, že žalované spole- čenstvo jest povinno zdržeti se rozšiřování provolání, jehož obsah (v ža-